

Особистісно орієнтований підхід як методологічна основа дослідження проблеми формування психологічної готовності курсантів до професійної діяльності засобами фізичної підготовки

*Є. Редозубова, викладач
Кіровоградської льотної академії НАУ*

Реформування вищої освіти, яке відбувається у рамках Болонського процесу передбачає модернізацію навчального процесу, підвищення його якості і ефективності. Серед провідних завдань реформування вищої освіти виділяють: перехід до системи організації, підтримки і стимулювання пізнавальної самодіяльності і саморозвитку студентів, створення умов для творчості, до навчання творчостю, до педагогіки співробітництва; перенос акценту з діяльності викладача на самостійну пізнавальну діяльність студента [1]. Звідси вимога активізації самостійної навчальної діяльності студентів, спроби навчити їх вчитися, потреба реалізації принципу активності особистості у навчанні і професійному самовизначенні. Особистісна парадигма протистоїть централізму і одноманітності в освіті, екстенсивному зростанню знань. На зміну приходить розуміння освіти як надбання особистості, як засобу її самореалізації в житті, як засобу побудови власної кар'єри [2].

На думку Е.Ф. Зеєра «особистісно-зорієнтована освіта ґрунтується на методологічному визнанні в якості системоутворюючого фактора особистості: його потреб, мотивів, цілей, здібностей, активності, інтелекту й інших індивідуально-психологічних особливостей. Ця освіта припускає, що в процесі навчання максимально враховуються вікові, статеві, індивідуально-психологічні і статусні особливості студентів. Облік здійснюється через зміст освіти, варіативність освітніх програм, технології навчання, організацію навчально-просторового середовища. Принципово змінюється взаємодія студентів і викладачів. Вони стають суб'єктами процесу навчання» [3]. Автором особливо відзначається, що в «особистісно-зорієнтованому навчанні головне – розвиток особистісного відношення до світу, діяльності, до себе», що, у свою чергу «припускає не просто активність і самостійність студентів, але обов'язково суб'єктивну активність і самостійність» [3].

Отже, в умовах реформування вітчизняної професійної освіти процес підготовки курсантів льотної ВНЗ повинний бути спрямований на формування особистості фахівця, його професіоналізму та психологічної готовності до професійної діяльності, коригування їх психофізіологічної надійності, а провідними технологіями мають бути особистісно-зорієнтовані стратегії навчання, що забезпечують творчу самореалізацію особистості у навчальній діяльності, гуманістичну спрямованість домінуючих цінностей у льотній діяльності. Особистісно зорієнтована ситуація у процесі фізичної та психофізіологічної підготовки курсантів виступає як своєрідна єдність змістовної, процесуальної і особистісної сторін навчання: з одного боку, вона виступає як проблема, завдання, що несе аспект виявлення і розкриття власних можливостей і впливів; з іншого - виступає як система дій курсанта, що виходять у результаті на реалізацію і опредмечування сутнісних сил особистості, зокрема, його психологічної готовності до професійної діяльності. Фізична підготовка, яка орієнтована на формування психологічної готовності курсантів до професійної

діяльності може досягати своєї мети в такій мірі, в якій вона створює ситуацію затребуваності особистості, її творчих сил. Створення умов, які сприяють тому, щоб при застосуванні будь-якого компонента змісту фізичної підготовки формувалась психологічна сфера особистості курсантів – провідне завдання сучасного освітнього простору льотної ВНЗ.

Література:

1. Балл Г.О. Гуманістичні засади педагогічної діяльності // Педагогіка і психологія.- 1994.- №2.-С.21-35.
2. Зеер Э.Ф. Профессионально-образовательное пространство личности/ Рос. гос. проф.-пед. ун-т; Нижнетагил. гос. проф. колледж им. Н.А. Демидова. Екатеринбург, 2002.- 126с.
3. Сериков В.В. Личностный подход в образовании: концепция и технологии. Монография. – Волгоград, 1994. – 164с.

Фізична і психофізіологічна підготовка як ефективний засіб формування професійної надійності майбутніх авіаційних фахівців

О.А. Редозубов, Є.О. Редозубова
Кіровоградська льотна академія НАУ

На початку ХХІ століття проблема професійної підготовки льотної складу визнана провідною у системі безпеки польотів. За останні роки відповідальність льотної складу за надійне виконання своїх професійних функцій збільшилась на всіх рівнях. Надійність пілота стала серцевиною безпеки польотів. Результати наукових досліджень [2] засвідчують, що саме через помилки льотної складу за останні роки скоїлося до 90% авіаційних пригод. Проблемою сьогодення є достовірна тенденція погіршення показників безпеки польотів на 30% порівняно із попереднім десятиліттям. За показниками Міжнародної академії проблем людини в авіації й космонавтиці рівень безпеки польотів знизився за останні 10 років у 8 раз, а за окремими видами авіації - у 10-12 раз. 2/3 усіх пригод скоюється через неправильно прийняті рішення екіпажем літака в очікуваних умовах і критичних ситуаціях; через відмови авіаційної техніки у польоті; через неправильно виконані професійні дії в умовах ліміту та дефіциту часу, а також в умовах жорсткого впливу стресу; через невміння вірно і влучно передавати командирі літака тільки конкретизовану й адресну інформацію для прийняття відповідного рішення.

Виходячи із цього, провідні держави світу прийняли комплекс заходів, щодо підвищення рівня професійної підготовки льотної складу. При цьому, безпека польотів розглядається із позицій системної орієнтації, де фізичній і психофізіологічній підготовці відводиться провідне місце. Так, зокрема дослідженнями вітчизняних і зарубіжних учених визначені основні напрямки включення засобів фізичної підготовки до системи формування професійної надійності майбутніх авіаційних фахівців. До цих напрямків увійшли:

- формування психологічного і психофізіологічного рівнів професійної